

Abortion in Halacha Some Notes...

א. הקדמה לסוגיא

כתוב בתורה שמות פרק כא פסוק כב "וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים. ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש".
לפעמים חייבים ליטול נשמה כדי להציל נשמה אחרת - ובא ונעסוק בסוגיא עמוקה וחמורה של הפלת עובר.

ב. סוגית הגמרא

1 - גמרא סנהדרין עב: שהביא ממשנה באהלות שמותר להרוג עובר שעדיין במעי אמו כדי להציל האמא
2 - גמרא ערכין דף ז. - "האשה שיצאה ליהרג אין ממתניין לה עד שתלד, האשה שישבה על המשבר ממתניין לה עד שתלד. מ"ט: כיון דעקר גופא אחרינא הוא... מכין אותה כנגד בית הריון כדי שימות הוולד צתחילה כדי שלא תבא לידי ניוול. א"ר נחמן אמר שמואל האשה שישבה על המשבר ומתה בשבת מביאין סכין ומקרעים את כריסה ומוציאין את הוולד. פישטא מאי עביד? מחתך בבשר הוא! אמר רבה לא נצרכה להביא סכין דרך רשות הרבים"

3 - הגמרא סנהדרין דף נ: לומד מפסוק בפרשת נח שאם נכרי הורג עובר חייב מיתה. ומפורש בקרא שאין ההורג עובר חייב מיתה שהרי כי ינצו אנשים וכו' רק צריך לשלם דמים לאבי הולד.
4 - גמרא סנהדרין דף פד: - ואיצטרך למכתב מכה איש ואיצרך למכתב כל מכה נפש דאי כתב רחמנא מכה איש ומת הוה אמינא איש דבר מצוה אין קטל לא כתב רחמנא כל מכה נפש. ואי כתב רחמנא כל מכה נפש הוה אמינא אפילו נפלים אפילו בן שמונה צריכי.
המהרש"א הקשה מפרעה שהוא קרא למילדות העבריות להרוג הילדים היהודים. והקשה המהרש"א למה לא קרא המילדות הנכריות להרוג הילדים? ותירץ דמסתמא פרעה רצה שתהרגו העוברים כשעדיין היו במעי אמן, דלבן נח להרוג עובר הוא רציחה אבל ישראל שהורג עובר אינו חייב מיתה ולכן בחר פרעה באיסור הקל של מילדות עבריות ולא מילדות נכריות.

ג. חומר האיסור

אבל עדיין צריך עיון איזה מין איסור הוא להרוג עובר? האם הוא מותר לגמרי, רק אסור מדרבנן או אסור מדאורייתא?

1 - נראה מדברי תוס' נדה מד: ד"ה איהו שהוא היתר גמור שכתב וז"ל "דמותר להרגו בבטן" (ועיין מהר"ץ חיות שם שנקט בפשיטות דלדעת תוספות מותר להרוג עובר אלא שהוסיף שלדעת תוס' בסנהדרין דף נט ובחולין דף לג אסור לישראל להרוג את העובר אלא שרינו חייב מיתה, ועיין יעב"ץ שם שלא דוקא נקטו תוס' שהוא היתר גמור אלא מליצה בעלמא הוא "דמאן הוא דשרי להרוג את העובר בלי טעם!" ועיין אגרו"מ חו"מ ב"ס שטעות סופר הוא בדברי התוס' וצ"ל "פטור").

2 - הר"ן בחולין דף נה. נראה דסובר שהוא רק אסור מדרבנן שהרי פירש הטעם שהמשנה בערכין אומרת להרוג את האם מיד ולא להמתין ללידת הולד משום דכיון שלא נפק לאויר העולם אין צריך לחשוש עליה כלל, וכתב הר"ן חיים עוזר דמסתמא לא רצה הר"ן להתיר הפלת עובר מכל וכל, ומסתבר דדעתו שהוא אסור מדרבנן. ועיין שו"ת צ"ץ אליעזר ח"ח סימן לו שכתב "מצאתי בספר שו"ת אמונת שמואל להגאון בעל ברכת הזבח שסבימן יד בסוף דברי התשובה סובר שם בפשיטות שלא רק שאין בעוברים איסור דאורייתא אלא אפילו מדרבנן ליכא אלא "קצת איסור" ובנמקו "דהא שרינן בחי' ודוחים נפש מפני נפש כשלא הוציא עובר את ראשו"

3 - ולכאורה יש להוכיח שהוא אסור מדאורייתא דהא הגמרא בסנהדרין דף נט. אומרת ש"ליכא מידעם" שאסור לבן נח ומותר לישראל, (וכתבו התוס' שם "ועל העוברים דעובד כוכבים חייב ישראל פטור אע"ג דפרוט מ"מ לא שרי", וכתב האגרו"מ חו"מ ב"ס ט' מפורש בתוס' סנהדרין דף נט. ד"ה ליכא דאסור בפשיטות באיסור רציחה משום דליכא מידעת דלישראל שרי ולעכו"ם אסור, וכך כד פשיטא להו דהוא אסור ובאיסור רציחה...") ולכן לא שייך שמותר לישראל מדאורייתא להרוג עובר דהא ודאי אסור מדאורייתא לבן נח. ועיין בשו"ת צ"ץ אליעזר ח"ח סימן לו בתשובה שכתב להגר"ע יוסף שליט"א שכתב "וכמו כן נדמה שלא נגע ג"כ במה שכמה מהגדולים מבארים בדעת הרמב"ם דלית ליה להלכה הכלל של מי איכא מידי ושמיילא יוצא ג"כ שיסבור בזה דליכא איסורא דאורייתא"

המשך חכמה שמות להב סבר שהוא איסור דאורייתא וחייב מיתה בידי שמים בהריגת עובר. וראיתו ממה דכתיב "יומת" ולא כתיב "מות יומת" כמו שרגיל לכתוב במיתת בית דין.

Abortion in Halacha Some Notes...

ר' אליהו מזרחי שמות כא:יב פירש שהריגת עובר ורציחה הם אותו איסור, אלא שהוא התראת ספק בהריגת עובר דשמה אינו בר קיימא. ורק בבני נח שאינן צריכים התראה באמת חייב מיתה.

ד. איזה איסור יש בה?

סוגיא זו נוגע להלכות פקוח נפש ודחיית נפש מפני נפש. הגמרא בסנהדרין עב: הביא משנה באהלות שיצא ראשו אין נוגעין בו מפני שאין דוחין נפש מפני נפש. רש"י שם הביא שהרישא במשנה מדברת באשה המקשה ללדת שאם עדיין העובר במעי אמו החיה פושטת ידה לתוך מעיה ומחתך הולד אברים אברים, ורק אם יצא ראשו אין נוגעין בו. והגמרא מסיק שאין העובר שיצא ראשו נחשב כרודף מאחר ד"משמיה קא רדפי לה" אמנם צ"ע מה החילוק בין עובר במעי אמו לעובר שיצא ראשו? ואם עובר שיצא ראשו אינו נחשב לרודף למה יש לחשוב העובר שבמעי אמו לרודף?

מחלוקת ראשונים בהבנת הסוגיא

רש"י פירש שכל זמן שלא יצא ראשו לאויר העולם "לאו נפש הוא", ומסתמא ר"ל שאין בהריגת העובר איסור לא תרצת. אבל כשיצא ראשו זהו רציחה גמורה ואין דוחין נפש מפני נפש.

הרמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א' הלכה ט' (הו"ד בשולחן ערוך) חולק על רש"י וכתב בהלכה ו' "במה דברים אמורים כשעבר ועשה עון שהיב עליו מיתה בית דין..." וכתב שרודף אחר חבירו להרוגו אינו צריך התראה "ואם יכולים להצילו באבר מאברי הרודף..." צריך להצילו באחד מאבריו ואסור להרוג אותו. ובתוך דיבורו על רודף וכל עניני רודף כתב הרמב"ם בהלכה ט' "אף זו מצות לא תעשה שלא לחוס על נפש הרודף לפיכך הורו חכמים שהעובר שהיא מקשה לילד מותר להרוג העובר שבמיעיה בין בסם בין ביד מפני שהוא כרודף אחריה להורגה ואם משהוציא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש וזהו טבעו של עולם. מסתמא הרמב"ם סבר שהריגת עובר נחשב רציחה גמורה דאל"כ למה לו למימר שהעובר נחשב לרודף, הלא אם אינו רציחה כל עיקר ואין העובר נפש הוא, פשוט שמוותר להרוג העובר מפני פקוח נפש. ומה שאינו חייב מיתה בהריגת עובר הוא סתם דין במיתה בית דין וכמו שהריגת טרפה הוא רציחה גמורה ואעפ"כ אינו חייב מיתה, אבל באמת רציחה גמורה הוא.

אמנם דברי הרמב"ם צ"ע גדול דאם העובר נחשב לרודף איך מחלקין בין עובר במעי אמו לולד שכבר יצא ראשו? לכאורה התשובה מוכרחת מלשון הרמב"ם "שזהו טבעו של עולם". ופירש הרב שך באבי עזרי על הרמב"ם שם דאיתא בירושלמי "איני יודע מי רודף את מי" - ולכאורה זהו דעת הרמב"ם דמאחר שנולד הולד שניהם רודפים אהדדי ואין התינוק לחוד נחשבת לרודף. ובמקום שניהם רודפים אהדדי אין נוגעין באחד מהם, אבל כשעדיין העובר בתוך מעי אמו, רק העובר הוא הרודף דהא אין חייבין מיתה על הריגת עובר, ולכן מי שרודף אחר בן אדם שאין חייבין מיתה על הריגתו אינו נחשב לרודף (והוכיח הרב שך כן באבי עזרי מסברא דאם הורגים טריפה או עובר אינו חייב מיתה, ק"ו כשרק רודף אחר טריפה או עובר אין היתר להרוג. ויש לעיין בדבריו דלכאורה כל סברתו מועיל רק אם הריגת הרודף הוא מדין עונשים ולא מדין הצלה)

יוצא מכל זה שיש מחלוקת יסודי בין רמב"ם ורש"י למה מותר להרוג עובר להציל האמא? לפי רש"י אינו רציחה בכלל דלאו נפש הוא, ולפי הרמב"ם אף שרציחה הוא מותר משום רודף.

ויש להביא ב' ראיות לשיטת הרמב"ם דהריגת עובר נחשב לרציחה (וראיות אלו הובאו באבי עזרי):

- 1 - מהא דבן נח שהורג עובר חייב מיתה ובן נח מצווה על רציחה ולא על חבלה וכדומה
- 2 - מהא דינומא דף פב שעוברת שהריחה מאכילין אותה ביום הכיפורים, ולהרבה ראשונים מיירי אף שאין חיי האם תלויים באכילה זו ורק חיי העובר תלויים באכילה זו, אז אוכלים ביום הכיפורים כדי להציל העובר, ומוכח שהעובר הוא נפש והריגת העובר הוא מעשה רציחה.

נפק"מ לדינא בהך מחלוקת

1 - ולכאורה יש נפק"מ גדולה לדינא בין רש"י ורמב"ם כגון צורך גדול מאד שאינו ממש פקוח נפש, כגון שיהיה צער גדול בשביל האמא, האם מותר לעשות הפלת עובר? לפי הרמב"ם פשוט שאסור דהוי איסור רציחה, אבל לפי רש"י יש לדון דאולי יהיה מותר.

2 - כשעדיין אינה מקשה לילד אבל הרופאים אומרים שיהיה סכנה לאם אם אין מפילים את העובר, לדעת רש"י פשוט שמפילים ולדעת הרמב"ם לכאורה עדיין אין לעובר דין רודף. ועיין שו"ת שרידי אש חלק ג' סימן קכז שכתב וז"ל ולענין עוברים אף שאין מחללין שבת בשביל העובר אם אין סכנה לאמו מ"מ כיון שעכ"פ אסור להורגו א"כ אי לאו דמחשב קצת רודף יותר עדיף להיות בשב ואל תעשה לכן הוצרך הרמב"ם לומר שהוא כרודף ובפרט בשיושבת על המשבר שאז מחללין שבת עליו כמבואר במג"א סימן של. ויוצא מדברי הרמב"ם לפי דעת הנ"ב שאסור להרוג את העובר אפילו כדי להציל את האם ולא הותר אלא במקשה לילד שאז מותר רק מפני

Abortion in Halacha Some Notes...

שהעובר הוא רודף אבל במקום שאין עליו דין רודף אסור להורגו אפילו אם יכולים על ידי כך להציל את האם כגון באין האם מקשה לילד אלא שהרופאים אומרים שע"י המתת הוולד יכולים להציל את האם באיזה אופן שהוא דאז אסור להרוג את הוולד דאין דוחקין נפש בעובר מפני נפש האם כשהעובר אינו נחשב לרודף וכן תפס מרן הגר"ח ז"ל בחידושו כמו שנביא להלן. אמנם האחיעזר ח"ג סימן עב אות ג' כתב בכה"ג דכל זה רק במקשה לילד דבישבה על המשבר גופא אחירנא ולא אמרינן גביה עובר ירך אמו ושייך סברת הנ"ב אבל כל זמן שלא ישבה על המשבר פסק הרמב"ם דעובר ירך אמו והוי כמו אבר מאבריו והוי בודאי מחויבים לחתוך אבל בשביל הצלת כל הגוף.

3 - עוד נפק"מ להיפך, כתב הציץ אליעזר חלק ט' סימן נא שער ג' פרק ג' אות יג "ואם כי לפי הבריורים שביררתי יש מקום להתיר אפילו שלא במקום סכנה וכפי שנפרט עוד בסיכומים אבל יש לפעמים שדבר חומרתם של אלה הפוסקים בזה יכול להביא ישע והצלה כשעומדים לפני בעיה הלכתית על לאידך גיסק ולדוגמא אשה חולה ל"ע במחלת הסטרן ועומדת למות מזה במוקדם או במאוחר והיא בהריון הרופאים אומרים שהמשכת ההריון יקצר את ימי חייה והאשה באחת שלא איכפת לה מזה ורצונה למשיך בהריון וללדת כדי להשאיר אחריה זכר ובוזה אם נלך לפי השיטות סוברים שאיסור הפלת עובר אינו גובל עם ש"ד וכ"ש להסוברים דאינו כי אם מדרבנן ומקילים להפיל לשם רפואת האם או מניעת סבל גדול ממנה אזי היו צריכים לפסוק שלא לשמוע לתחנוני האם ולדחות חי העובר מפני המשכת חייה של האשה כדין פקוח נפש אפילו של חי שעה שדוחה כל איסורים שבתורה אך אם נרצה להסתמך במקרה מיוחד וטראגי זה על הבית שלמה והאבני צדק ודעימי' ומחמירים שלא להפיל אפילו במקום סכנה נוכל לפסוק להקשיב לתחנוני האשה ולהיות בשב ואל תעשה לסמוך על רחמי שמים ולתת לה לגמור ההריון.

4 - עוד נפק"מ אם יש ספק פקוח נפש דלרמב"ם אסור ולרש"י מותר להפיל העובר

איזה איסור יש בה?

ובכלל צריך לברר לשיטת רש"י איזה איסור יש בהפלת עובר? יש הרבה דעות בדברי האחרונים בזה:

1 - יש אחרונים (שר"ת חוות יאיר סימן לא) שפירשו דהוא אסור משום השחתת זרע. אבל יש להקשות עליו דלאחר קבלת התורה לא נצטוו בני נח על פריה ורביה וממילא לא נצטוו על השחתת זרע, וא"כ למה עדיין חייבים מיתה על הריגת עובר? ועוד, אי חייב מיתה בידי שמים בשביל הפלת עובר כמו שחייב מיתה בידי שמים בשביל השחתת זרע, למה כתבה התורה שמשלמין ממון על הפלת עובר, הלא שיטת ר' נחוניא בן הקנה בכתובות דף ל. הוא שקם ליה בדרבה מיניה שייכת גם למיתה בידי שמים? וכתב השרידי אש חלק ג' סימן קכז "אם נחזיק בסברת החו"י שיסוד האיסור של הריגת עובר הוא משום השחתת זרע יצא שאשה מותרת להרוג את העובר כיון שאינה מצווה על פר"ר לשיטת ר"ת דאיסור השחתת זרע הוא משום פר"ר ואשה אינה מוזהרה על השחתת זרע? ולכן מסיק החוות יאיר דצריך לומר שאין איסור השחתת זרע אלא בזרעו של עצמו ולא בזרע אחרים

2 - ויש (מהר"ט ח"א סימן צו) שפירשו דאסור משום חבלה, ואסור לאדם אף לחבול בעצמו. ועיין שרידי אש ח"ג סימן קכז שדוחה שני פירשים אלו.

3 - שר"ת בית שלמה ח"מ סימן קלב כתב שאסור משום סכנה לאמא שכל הפלת עובר יש לו סכנה לאמא.

4 - נשמת אברהם תכה:א:א הביא מהגרשו"א שאסור משום גניבה מהעובר שאם אסור לגנוב ממונו ק"ו

שאסור לגנוב חייו.

5 - ובשרידי אש שם כתב שאין ידוע בדיוק מהו האיסור להפיל עובר אבל ודאי אסור הוא.

אם הוא איסור חבלה מסתמא מותר לצורך כמו שמותר לבחון דם diabetic וכדומה. וגם באיסור הוצאת

זרע לבטלה יש פעמים שהוא מותר לצורך רפואי.

אי אסור משום רציחה האם הוא יהרג ואל יעבור?

הרב אונטרמן זצ"ל נשאל בשאלה זו בנערה שנאנסה על ידי גוי גרמני והוא אמר שיהרוג הרופא אי לא יסכים להפיל העובר. הוא הקיל מאחר שאפילו אם הוא איזה מין רציחה, אינו נמנה בתוך שס"ה מצוות לא תעשה ולכן אינו אפילו אביזרייהו דשפיכת דמים. גם המנחת חינוך מצוה רצו הקיל בכה"ג במצוה רצו שכתב דלא שייך סברא ד"מאי חזיה דדמא דידך סומק טפי" בהפלת עובר, שהתורה קובעת דדמא דידך סומק טפי מאחר שאינו חייב מיתה על הפלת עובר.

ה. זמנים שונים

1 - מ' יום - יש עוד קולה בעובר לפני מ' יום שהמפלת בתוך מ' יום אינה טמאה לידה והטעם משום

דנחשב כמיא בעלמא כדאיתא ביבמות דף סט. וכתב השרידי אש חלק ג' סימן קכז אות כב "היוצאמכל השו"ט להלכה באשה שחלתה בשעת הריונה במחלת אדמת שלפ"ד הרופאים עלול הולד להיות מחוסר אבר או מחוסר

Abortion in Halacha Some Notes...

דעת קודם מ' יום להריונה מותר להפיל את העובר שקודם מ' יום הוא מיא בעלמא... וכן תפסו כל גדולי האחרונים. עיין בש"ך חו"מ סימן רי ס"ק ב דמזכה לעובר קודם ארבעים יום לא קנה דמיא בעלמא הוא כדארינן ביבמות... ובש"ת אחיעזר ח"ג סימן סה כתב .."ברמב"ם ספ"ב מהלכות טו"מ... ובמל"מ שם דבציר ממ' יום אינו מטמא דלא מיקרי נפש ונראה שבני נח אינו נהרג על זה וגם בישראל אפשר דאין איסור מן התורה

2 - ג' חדשים - בש"ת יביע אומר חלק ד' אבה"ע סימן א' או ל' כתב " ועוד דבנ"ד עדיין לא מלאו לעובר ג' חדשים ונראה דבכה"ג אין ב"נ נרג עליו וגם לישראל אין איסור מה"ת בזה שאין הכרת עובר בפחות מג' חדשים וכמ"ש ביבמות לז. ובנדה ח:.. ועוד שיש מום לומר דבכה"ג שלא מלאו לעובר ג"ח שפיר סמכינן ע"ד הפוסקים דס"ל דהמתת עובר אינו אלא מדרבנן מכח ס"ס שמא הלכה כמ"ד שהמתת עובר מדרבנן ואת"ל דהוי מה"ת שמא בפחות מג' חדשים אינו אלא מדרבנן וא"כ יש להתיר גם במקום חולי שאין בו סכנה כלל

3 - ז' חדשים - כתב בש"ת צי"א חלק יג סימן מ' "אפשר להתיר הפסקת הריון עד שבעה חדשים ובאופן שבביצוע הפסקת ההריון לא יהא כרוך בשום סכנה לאם משבעה חדשים והלאה הדבר כבר יותר חמור (והחומרא בזה אז כבר יותר מדעת נוטה ומסברת הכרס כביטוי של החור"י להלן באות ד"), מכיון שבמלאות ז' חדשים כבר הולד בהבה מקרים לידי גמרו. אבל באגרו"מ חו"מ שם כתב " ולא מובן זמן זה שלא מצינו כלל"

ה. פוסקי זמננו

א - הרב יעקב עמדין בשאלת יעבץ חלק א' סימן מג כתב "ששאלת אם יש איסור לקלקל עובר בבטן אמו שזינתה בין פנויה בין אשת איש תשובה בספר חות יאיר מצאתי שנשאל הרב בעל הס' על אשת איש הרה לזנונים. ואני הצעיר אומר לענ"ד חילוק גדול יש בדבר... אמנם נדון השואל בא"א שזנתה שאלה הגונה היא. וקרוב בעיני להתירה אם הייתי כדאי. כי נ"ל שיש מקום להקל כיון שניאפה זאת ודם בידיה מעתה בת קטא היא מדין תורה אף שאין דמה מסור בדינו להורגה מכל מקום חייבת מיתה בדין שמים מאחד שעשתה במזיד בידעת שחטאה בזדון... ואילו היה דינה מסור בדינו היינו ממיתים אותה ואת פרי בטנה דדמי ממש להאי דערכין דאין ממתנין לה. ועדיף מינה דהתם אפילו בוולד כשר מיירי והכא הוולד נוצר באיסור שעליו נגמר דינה למיתה שפיטא דאין חששין לו ונהרג על ידי אמו על כן היה נ"ל פשוט שאין איסור גם כן בהשחתתו אע"פ שאימא קיימת... ובמה שהתעסק הרב ז"ל בתשובה הנזכרת להראות פנים לאיסור ללמדו מעון הוצאת שכבת זרה לבטלה... וגם בעובר כשר היה צד להקל לצורך גדול כל כמה דלא עקר. אפילו אינו משום פקוח נפש אמו אלא להציל לה מרעתו. שגורם לה כאב גדול וצ"ע... שעכ"פ יש איסור לכתחלה בהשחתתו מפשטא דתלמודא אף שאינו חייב על העוברין... וכן להשחית זרע שנקלט במעי אשה אע"פ שעדיין לא נתעברה ממנו ודאי אסור שלא לצורך כדמוכח מדלא שרי לשמש במוך אלא לג' נשים דוקא ואיברא לצורך אף להוציא זרע לבטלה להשחיתו על הארץ שרי... ש"מ דאיסור חמור זה הותר מכללו אצל צורך מצוה... חוץ מנדון השאלה בא"א שקלקלה הגדתי היום דעתי הקלה שמותר, ואולי קרוב לשכר מצוה דלא כמ"ש הרב בעל תשו' הנ"ל"

ב - המהר"ט מוכיח שאין בהפלת עובר משום רציחה דא"כ קושיית הגמרא בערכין דף ז ד"פשיטא" שאין ממתנינים ללידת העובר, אינה מובנת כלל. הציץ אליעזר הקיל להפיל עובר במקום שהעובר יש לו המחלה הנודע בשם תי סאקס.

ג - האגרו"מ חולק וסובר כשיטת הרמב"ם שהוא איסור רציחה (וגם השתדל לקרות כן לשיטת רש"י - דוחק הוא). והוכיח שהוא איסור רציחה דאל"כ איזה מצוה מו' מצוות בני נח הוא זה? אמנם תוס' הרא"ש כתבו "כיון דלא מיקרי נפש ואע"ג דגזירת הכתוב היא שיתחייב עליו" ומשמע דאינו נפש ואעפ"כ נקרא "שפיכות דמים". ומסיק בעל האגרו"מ שם "ולכן לדינא בין לתוס' בין להרמב"ם ואף לרש"י איכא איסור רציחה מלא תרצח גם על עובר ורק שפטור ההורגו ממיתה ואסור להורגו אף לפ"כ דכל אינשי ורק להצלת אמו שלא תמות בלידתו הוא ההיתר ולא בשביל שום צורך דהאם שזה אסור בפשיטות ומטעם זה הוריתי שאף שהרופאים אומרים שש חשש שמא תמות האם כשלא יהרגו את העובר אף שלענן חלול שבת וכל האיסורין היו מחללין והיו עוברים במדת חשש שאמרו דהא גם בשביל ספק קטן וס"ס מחללין מ"מ להרוג את העובר יהיה אסור עד שתהיה האומדנא להרופאים גדולה קרוב לוודאי שתמות האם דמאחר דהוא מצד שנחשב רודף צריך שיהיה כעין ודאי שהוא רודף"

האגרו"מ שם כתב על דברי הצי"א "יש צורך לעשות סיג לתורה וכ"ש שלא לעשות קולות באיסור רציחה החמור ביותר שלכן נשתוממתי בראותי תשובה מכחם אחד בא"י שנכתב למנהל בית החולים שערי צדק ונדפס בחוברת אסיא יג המתיר הולדות שע"י בחינות הרופאים כשהוא עובר יותר מג' ח"ו שהעובר הוא במחלת תיי סקס להפילו ומצד זה הקדים שעצם הריגת העוברים הוא להרבה פוסקים רק מדברנן ואף אם הוא מדאורייתא הוא רק משום גדר בנינו של עולם אבל מחמת איבוד נפשות אין נדנדו כלל והבא ממהר"ט התשובה דסימן צט המתיר ולא

Abortion in Halacha

Some Notes...

הזכיר שבסימן צז אוסר ואדרבה הוא כתב שגם בתשובה סימן צז מתיר וגם כתב שהשאילת יעבץ מתיר אף שאסר בפירוש... ואין לטעות ולסמוך על תשובת חכם זה ושרי ליה מריה בזה

ד - שרידי אש חלק ג' סימן קכז - "אלא מכיון שרוב הראשונים חולקים על הרמב"ם כמו שהבאנו למעלה אפשר שיש להתיר ולסמוך על בעל שאילת יעבץ כנ"ל ובפרט שיש חולקים על מרן הגורח"ה בהבנת דברי הרמב"ם וכבר הראתי לעיל שגם הרדב"ז ח"ש סימן תרצה מקיל מאוד בהריגת עובר במעי אמו". אמנם שוב כתב "ועכשיו ראיתי בנועם ו' שהגאון ראי אונטרמן הרב הראשי בא"י שליט"א אוסר את הפלת העובר באשה חולנית אפילו קודם מ' יום ולכן למעשה עדיין צריך להתייעץ עם גדולה ההוראה"